

Latvijas Lauku telpas attīstības raksturīgās iezīmes

Ziņotājs: Andris Miglavs

Pasākums: Politikas veidotāju un ekspertu diskusija
par lauku telpas attīstību

Vieta un laiks: Radisson Blu Daugava, Rīgā, 2012/09/19

PROJEKTU LĪDZFINANSE
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

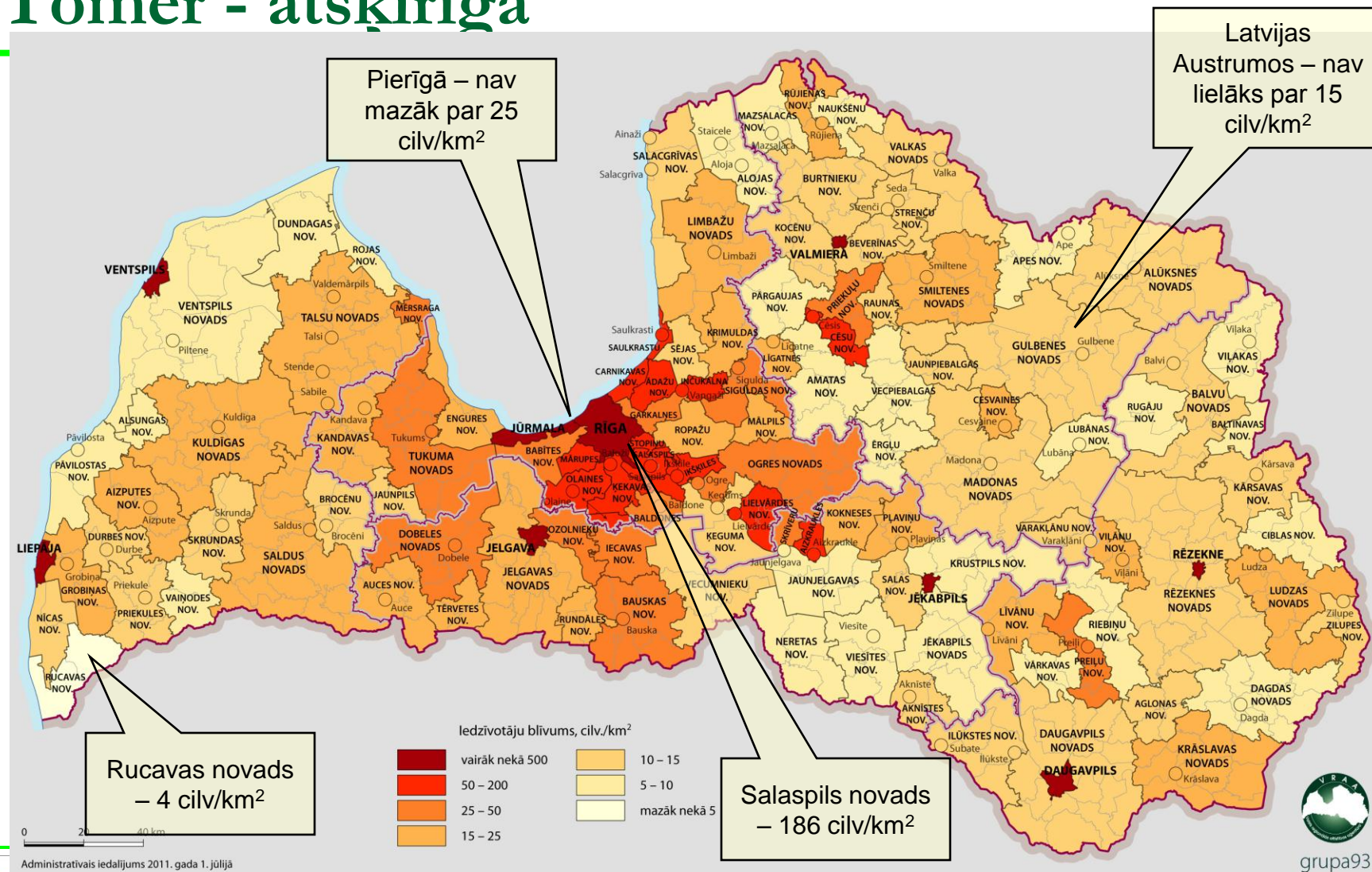
Lauku tīkls

Publiskots analītisks diskusiju materiāls „Latvijas Lauku telpas attīstība un tās iespējamie nākotnes scenāriji”

- Pieejams www.laukutikls.lv
- Plaša autoru grupa
  - Zane Bulderberga (LLU), Agnese Krieviņa (LVAEI), Ieva Leimane (EDO Consult, LVAEI), Andris Lismanis (EDO Consult), Andris Miglavs (LVAEI), Pēteris Šķiņķis (LU), Ilze Vilka (LU).
- Sagatavots 2011.gada nogalē
- Publiskots 2012.gada sākumā -
  - 8.februārī – Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijā
    - ZM solījums Saeimas komisijā līdz 2012.gada maijam nākt klajā ar programmatisku risinājumu

Latvijas lauku telpa - 99% valsts teritorijas.

Tomēr - atšķirīga

ledzīvotāju blīvums pašvaldību teritorijās 2011. gada sākumā

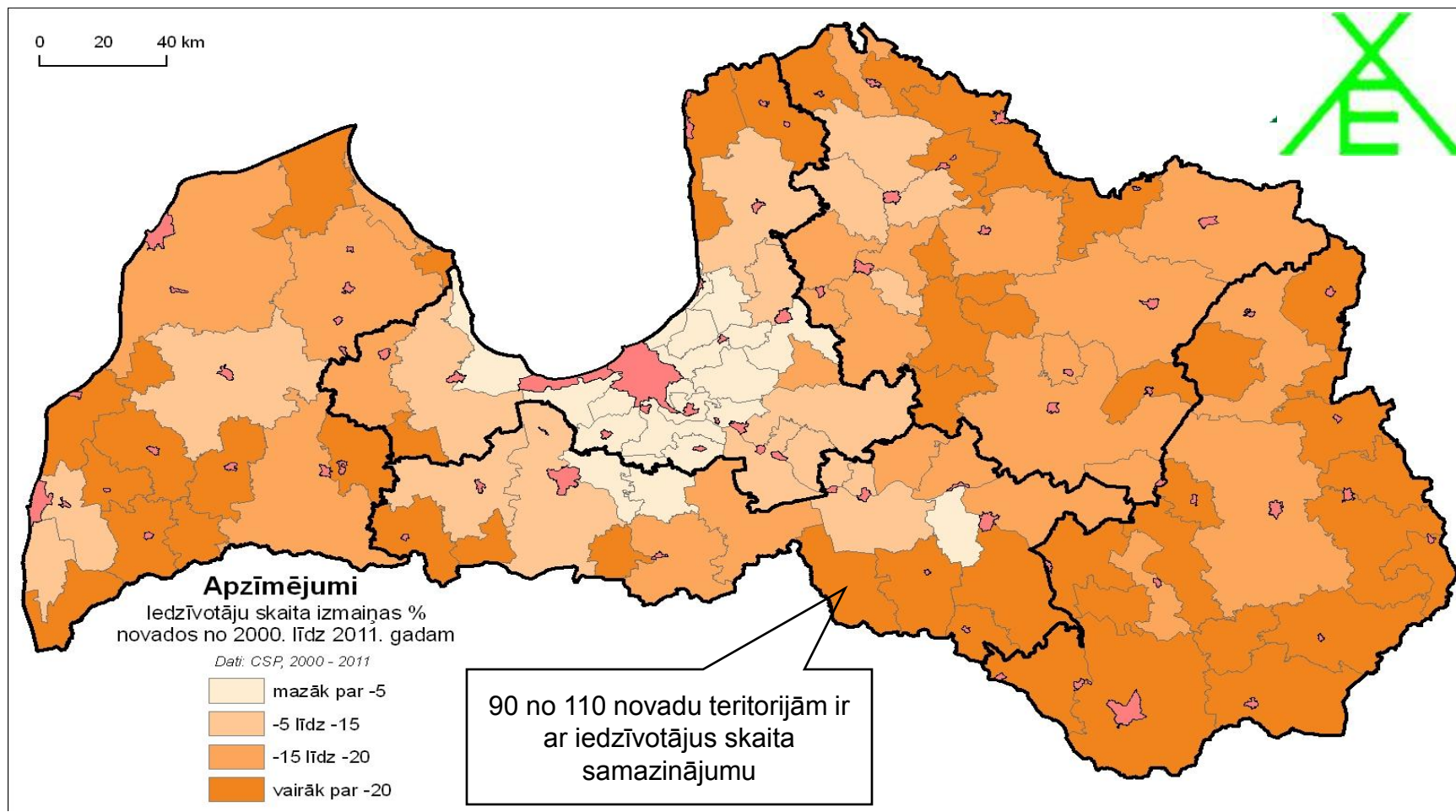
EUROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

LAUKU TĪKIS

grupa93

Kopēja lauku telpas iezīme - iedzīvotāju skaits strauji samazinās

PROJEKTU LĪDZFINANŠE
EIROPAS SAVIENĪBA

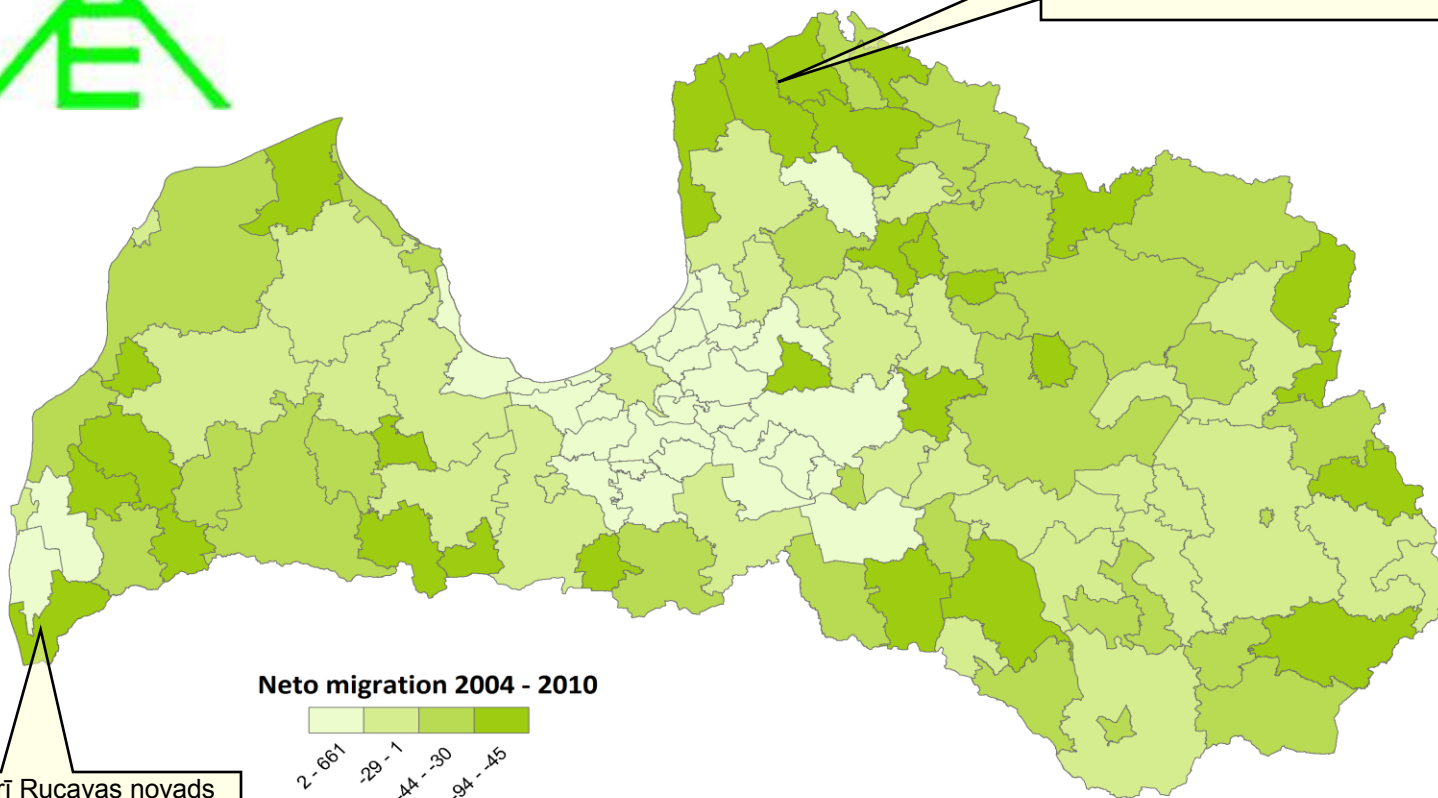

Migrācija – nozīmīgs iedzīvotāju skaita samazināšanās cēlonis

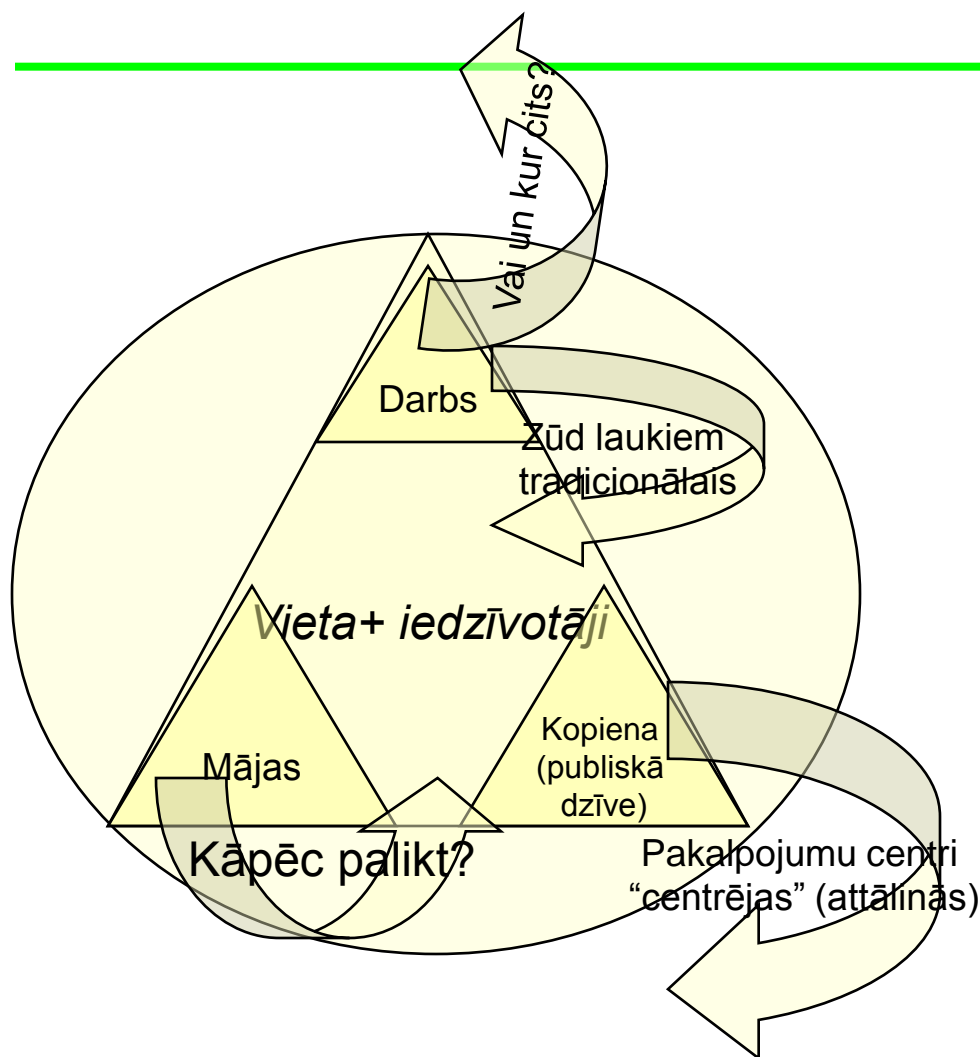

Straujākā emigrācija –
Vidzemē un Kurzemē

Arī Rucavas novads
– ar lielāko ļaužu
aizbraukšanas
tempu

Lauku attīstība un apdzīvojumus: funkciju erozija

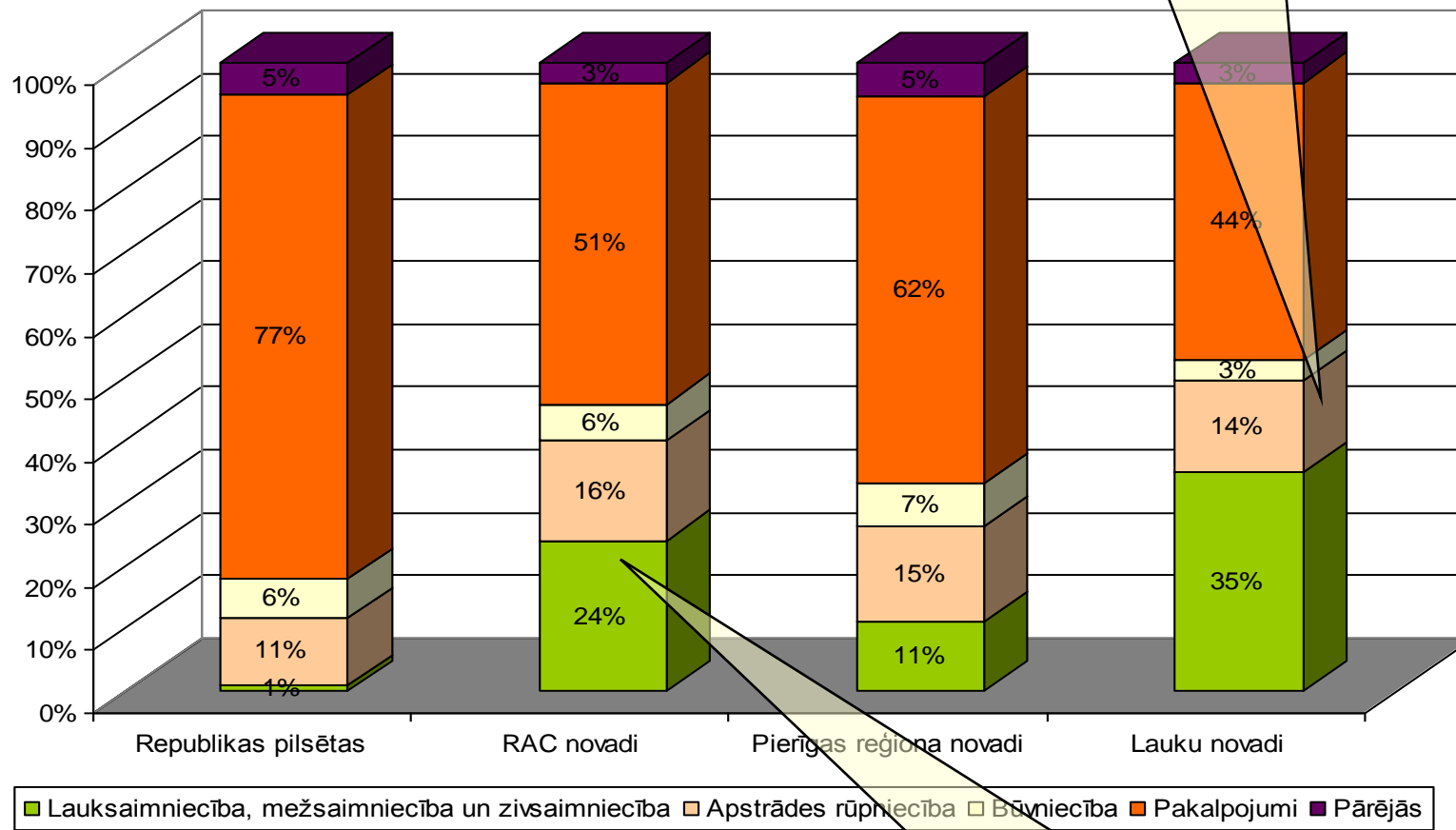

- Apdzīvojums = vietas + iedzīvotāji
- Pilnvērtīga apdzīvotā vieta = vienotā, organizētā telpā ietver – 3 elementārās – pamata funkcijas
  - darba,
  - māju un
  - publiskās dzīves funkcijas
- Ir vietas – dzīvotnes (ciemi, teritorijas, kur ir tikai mājokļi), ir vietas – ekonomiskās darbības vietas
- Jaunajām apdzīvotajām vietām – iztrūkst publiskās dzīves iespēju (infrastruktūra, saiknes)

Lauku telpas vienību ekonomiskā struktūra ir atšķirīga

Nodarbināto īpatsvars pa nozarēm (NACE 2.red) 2010.gada decembris

Lauku novados katrs 1 "reālajā" ekonomikā strādājošais rada darbvietu 1 pakalpojumu nozarē strādājošam

RAC novados katrs 1 "reālajā" ekonomikā strādājošais rada darbvietu 1,5 pakalpojumu nozarē strādājošiem ļaužiem

PROJEKTU LĪDZFINANŠE
EIROPAS SAVIENĪBA

Nodarbinātība agrobiznesa industrijā – turpinās strauji samazināties

Analizējām dažādus scenārijus – perspektīvā
darbvieta skaita pārmaiņu novērtēšanai
desmitgadē

	2009	2020		
		SCO	SC0E	SCE1
Lauksaimniecība, GDV	92.9	28.8	26.4	35.6
Pārtikas ražošana	23.2	17.6	6.1	8.8
KOPĀ	116.1	46.4	32.5	44.4

Un tas ir par ~ 70 tūkst.
nodarbināto mazāk kā 2009.gadā

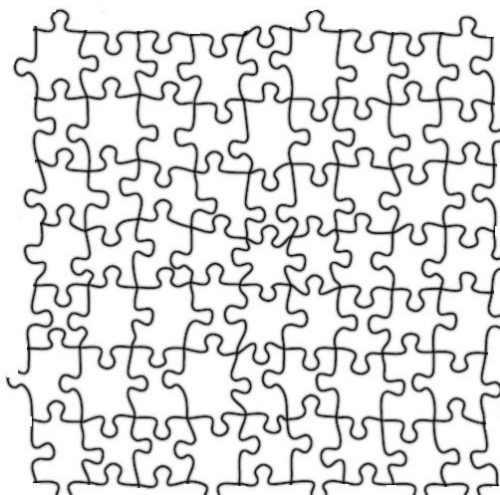

Agrobiznesa nodarbinātības izmaiņu ietekme uz nodarbinātību laukos

322,7 tūkst. nodarbinātie,
t.sk.,

- 77,5 tūkst. agro primārā sfērā;
- 48,9 tūkst. rūpniecībā (iesk. agro produktu pārstrādi);
- 167 tūkst. pakalpojumu nozarēs.

šobrīd

203,5 tūkst. nodarbinātie

- par 54,2 tūkst. ↓ agro primārā sfērā;
- par 3,3 tūkst. ↓ agro pārstrādē;
- ↓ **riska zonā 61,7 tūkst.** pakalpojumu nozarēs

Te trūkst **57,5** tūkst.
jaunas darba vietas
reālajā ražošanā

2020. SC_0

232,6 tūkst. nodarbinātie

- par 45 tūkst. agro primārā sfērā;
- par 1,5 tūkst. ↑ agro prod. pārstrādē;
- ↓ **riska zonā 46,6 tūkst.** pakalpojumu nozarēs

Un te – **43,5** tūkst. jaunas
darba vietas ražošanā

2020. SC_MAX

PROJEKTU LĪDZFINANŠE
EIROPAS SAVIENĪBĀ

Jautājums sabiedrībai – mums pašiem

- Vai lauku sociālekonomiskā apdzīvotība ir Latvijas sabiedrības vērtība?
  - Vai esam gatavi organizēti ieguldīt vismaz tās saglabāšanā?

Tika solīts pārnozaru skatījums, bet pēc gada darba ...

- Nodarbinātības politikā –
  - Piedāvāti “mobilitātes” pabalsti – atņemam lauku apdzīvotībai darba funkciju
- Zemkopības (lauku?) politikā-
  - Agrobiznesa pievienotās vērtības radīšana un,
  - arī nelauksaimnieciskās ražošanas attīstība, bet tikai –
    - Lauksaimniecības uzņēmumu diversifikācija un
    - mikrouzņēmumu attīstība laukos.
- Ekonomika
  - Ir industrializācijas politikas pieteikums
  - Tomēr - pat iecerēs nav iekļauti ~ 80 no 110 lauku novadiem
- Transports un mobilitāte
  - Ir maģistrālo ceļu attīstības programma, bet ...
  - Nav sabiedriskā transporta pieejamības uzlabošanas risinājuma
  - Nav lauku telpas ceļu tīkla attīstības risinājuma
- Teritorijas pārvaldība?
  - Nav pat koncepta par valsts teritorijas 2.līmeņa pārvaldības sistēmas attīstību – struktūra, kompetences, resursi...

..... bet pēc gada darba ...

- Izglītībā-
  - Mazo skolu saglabāšana, padarot tās par daudzfunkcionāliem kopienu centriem.
  - Nav risinājuma profesionālās izglītības reģionalizācijai (ir “industrēšana”)
  - Nav bērnodārzu pedagogu un vispārējās izglītības citu izmaksu finansēšanas solītā risinājuma izglītības līdzīgai pieejamībai visā valsts teritorijā
- Veselības aprūpe
  - “*Masterplāns*” = pakalpojumu koncentrācija bez pieejamības komponentes
  - Aprūpes un pakalpojumu pieejamība perifērajās teritorijās?
- Kultūra
  - Kā tuvināt pieejamību ierobežotas mobilitātes apstākļos .....
- NAP definētā prioritāte “*izaugsmi atbalstošas teritorijas*”,
  - Nosauktas 30 atbalstītas attīstības teritorijas, 80 citas atstājot pašu ziņā ar uzdevumu attīstīties;
  - Lauku telpa palikusi ar nedefinētu perspektīvu

Sabiedrības izvēle un politiķu lēmumi -
lauku nākotnes reālais pamats.
Arī lēmuma neesamība ir lēmums.
Degradējošs lēmums...

Pateicos par iespēju Jūs uzrunāt !

PROJEKTU LĪDZFINANSE
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Lauku tīkls